

ГАЗЕТА
1990 йил
21 июндан
чиқа бошлаган

СОВЕТ УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 252 (20. 819) 1990 йил 2 ноябрь, жума Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Қонуни

Ўзбекистон ССРда ижроия ва бошқарув ҳокимиятининг тузилишини такомиллаштириш ҳамда Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Давлат бошқарувининг уйғун системасини яратиш, қонун чиқарувчи, иқро этувчи ва суд ҳокимиятини бир-биридан қатъий фарқлаб қўйиш, давлат органлари фаолиятида параллелчилик ва бир-бирининг ишини такрорлашга, бир органларнинг бошқа органлар вазифасини бажаришига барҳам бериш мақсадида ҳамда бозор муносабатларига ўтиш шароитида ижроия ҳокимиятини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, давлат, ҳўжалик ва социал-маданий қурилишнинг ҳам-ма жаҳдаларида интизом ва тартиб ўрнатиш, айланик муҳим эканлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

1. Президентлик ҳокимияти билан Министрлар Советининг ижроия-бошқарув ҳокимияти қўшиб юборилин. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Президентини ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига айлантирилсин. Ўзбекистон ССР Президентини айлани бир вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси бўлади. Ўзбекистон ССР Президентининг ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг аппарати Ўзбекистон ССР Президентини ҳузуридаги битта аппаратга бириштирилсин.

2. Ўзбекистон ССР вице-президенти лавозими тасвир этилсин. Вице-президентни Ўзбекистон ССР Президентини тайинлаб, сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиқлайди. Ўзбекистон ССР вице-президенти Ўзбекистон ССР Президентининг тошхирига кўра Вазирлар Маҳкамасига раҳбарлик қилади ва унинг ишнини ташкил этади.

3. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Президиуми, Министрлар Советининг Раиси, Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарлари лавозими тугатилсин.

4. Вазирлар Маҳкамаси Раисининг давлат-ҳўжалик ва социал-маданий қурилишнинг асосий, белгиланч йўналишлари бўйича биринчи ўринбосарлари, ўринбосарлари лавозимлари тасвир этилиб, улар зиммасига ўзлари раҳбарлик қилаётган тармоқлар бўйича фаолиятини уйғунлаштириш ва пировард натижаларини таъминлаш вазифаси юклатилсин. Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарларини, вазирларни ва қўмиталарнинг раисларини Президент тайинлайди, сўнгра улар республика Олий Совети томонидан тасдиқланади.

5. Республика ҳукумати таркибига Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарлари, вазирлар, давлат қўмиталарининг раислари, ийрик концернларнинг ва биришмаларнинг раҳбарлари кирди. Ҳукумат аъзоларини тайинлаш ва озод қилиш Ўзбекистон ССР Конституциясида белгиланч қўйилган тартибда амалга оширилади.

Ушбу Қонун қабул қилиниши муносабати билан амалдаги қонунларга зарур ўзгартириш киритилсин.

II. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Конституцияси (Асосий қонуни)га қуйидаги қўшимча ва ўзгартиришлар киритилсин:

1. 89-модданинг сўнгги қисмидаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2. 102-модданинг 8 ва 9-бандлари қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«8) Ўзбекистон ССР Президентининг тақдимиға биноан Ўзбекистон ССР вице-президентини, Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси Раиси биринчи ўринбосарлари, ўринбосарларининг тайинлашсин. Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси таркибини ҳамда унга киритиладиган ўзгартиришларни тасдиқлайди; Ўзбекистон ССР Президентининг Ўзбекистон ССР министриларини ва давлат қўмиталарини тузиш ҳамда тугатиш ҳақидаги қарорларини тасдиқлайди; Ўзбекистон ССР Президентининг СССР Бош прокурори билан келишилган тақдимиға мувофиқ Ўзбекистон ССР прокурорини ва унинг ўринбосарларини тайинлайди;

9) Ўзбекистон ССР Халқ нazorати қўмиталигини раисини, Ўзбекистон ССР Олий судини, шунингдек област ва Тошкент шаҳар судларининг судьяларини сайлайди, Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳакамани, Ўзбекистон ССР Табиати муҳофаза қилиш давлат қўмиталигини раисини тайинлайди; шу модданинг 21-банди чиқариб ташлансин;

3. 107-модданинг биринчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Советида қонун лойиҳаларини тақдир этиш ҳуқуқиға Ўзбекистон ССР халқ депутатлари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг қўмиталари ва комиссиялари, Ўзбекистон ССР Президентини, Ўзбекистон ССР Конституциявий нazorат қўмитаси, Қорақалпоғистон АССР номидан унинг давлат ҳокимиятининг олий органи, Ўзбекистон ССР Халқ нazorати қўмитаси, Ўзбекистон ССР Олий суди, Ўзбекистон ССР прокурори, Ўзбекистон ССРнинг Бош давлат ҳаками, Ўзбекистон ССР Табиати муҳофаза қилиш давлат қўмиталигини раисини қўйиш ҳақида»;

4. 109-модда қуйидаги маъмунда бўлган туртинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР Олий суди, Қорақалпоғистон АССР Олий суди, област, Тошкент шаҳар судлари судьяларига малака класслари беради. Бу масалалар юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми қарорлар қабул қилади»;

Ушбу модданинг амалдаги туртинчи қисми бешинчи қисми деб ҳисоблансин.

5. 112-модданинг иккинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Мансабдор шахсларни тайинлаш, сайлаш ва тасдиқлаш, ҳукумат томонидан тайёрланган республиканинг иқтисодий ва социал ривожлантириш планларини, энг муҳим республика программаларини, Ўзбекистон ССРнинг давлат бюджетини,

шунингдек тасдиқланган план, бюджет, комплекс программаларни ўзгартириш тўғрисида тақлифлар Ўзбекистон ССР Олий Совети тегишли қўмиталарининг ҳулосалари мавжуд бўлганда тасдиқланади»;

6. 113-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Советига» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

7. 116-моддада:

биринчи қисмининг 4-бандидаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

биринчи қисмининг 5-бандидаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

туртинчи қисмидаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Советига» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8. 121 ва 13-боблар 13-бобга бириштирилиб, у «Ўзбекистон ССР Президентини ва ҳукумати» деб аталсин.

9. 118-модда қуйидаги маъмунда бўлган иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон ССР Президентини Ўзбекистон ССРда олий ижроия ва бошқарув ҳокимиятининг амалга оширадиган, айлани бир вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси бўлади»;

10. 118-модданинг 4, 6, 7, 8-бандлари қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«4) Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг баҳамжиҳат ишлашини таъминлайди; Ўзбекистон ССР министриларини ҳамда Ўзбекистон ССР давлат қўмиталарини тузади ва тугатади, сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Советининг тақдимиға киритади»;

«6) Ўзбекистон ССР вице-президентини, Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосарларини, ўринбосарларини тайинлаб, сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Советининг тақдимиға тақдим этади.

Ўзбекистон ССР Олий Советига Ўзбекистон ССР Халқ нazorати қўмиталигини раисини, Ўзбекистон ССР Олий судининг раисини, Ўзбекистон ССР Бош давлат ҳаками, Ўзбекистон ССР Тапрокурори, прокурор ўринбосарлари, Ўзбекистон ССР Табиати муҳофаза қилиш давлат қўмиталигини раисини лавозимлари таъминлаш тақдимиға тақдим этади; мансабдор шахсларни вазифасидан озод этиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдимномалар билан кирди. Ўзбекистон ССР Олий судининг раисини бундан мустаснодир;

халқ депутатлари област Советлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия қўмиталигини раисини лавозимига тайинлаш учун Советларнинг раислари билан келишган ҳолда номзодлар тавсия этади»;

«7) Ўзбекистон ССР ҳукумати аъзоларини лавозимидан озод қилади ва тайинлайди, сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Советининг тақдимиға тақдим этади;

8) Ўзбекистон ССР қонунларини имзолайди; қонунга онд эътирозларини қўпи билан икки ҳафта мўддат ичида билдириб, тақдир муҳоама қилиш ва овозга қўйиш учун Ўзбекистон ССР Олий Советига қайтаришга ҳақлидир. Агар Ўзбекистон ССР Олий Совети овозларини учдан икки қисмидан иборат қўпчилиги билан илгари ўзи қабул қилган қарорини тасдиқласа, Ўзбекистон ССР Президентини қонунни имзолайди; Ўзбекистон ССР Конституциясида, Ўзбекистон ССР қонунларига, Ўзбекистон ССР Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига мувофиқ келмаган тақдирда Ўзбекистон ССР министриларини, давлат қўмиталари ва идоралари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия қўмиталари ҳўжатларининг амал қилишини тўхтатади ва уларни бекор қилади»;

Ушбу модданинг 9-банди чиқариб ташланиб, унинг ўрниға қуйидаги маъмунда бўлган янги 9-банд киритилсин:

«9) Граждандарнинг ҳафсизлигини таъминлаш манфаатларини қўзлаб, Ўзбекистон ССРнинг бутун территориясида ёки унинг айрим жойларида фуқароларда ҳолат жорий этиб, қабул қилган қарорини зудлик билан Ўзбекистон ССР Олий Советининг тақдимиға киритади»;

11. 118, 118-моддалар қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«118-модда. Ўзбекистон ССР Президентини ҳузурида Ўзбекистон ССР Президент Кенгаши фаолият кўрсатади. Президент Кенгашининг вазифалари Президент Кенгаши тўғрисидаги низо билан белгиланади.

Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг аъзолари Ўзбекистон ССР Президентини томонидан тайинланади. Ўзбекистон ССР вице-президенти лавозимига кўра Ўзбекистон ССР Президент Кенгаши таркибига кирди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг Раиси Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг мажлисларида қатнашишга ҳақлидирлар.

118-модда. Ўзбекистон ССР Президентини Ўзбекистон ССР Конституциясида ва Ўзбекистон ССР қонунлари асосида ҳамда уларни ижро этиш юзасидан республиканинг бутун территориясида мажбурий кучта эға бўлган фармонлар, қарорлар ва фармойишлар чиқаради»;

12. 118-модда чиқариб ташлансин.

13. 118-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«118-модда. Агар Ўзбекистон ССР Президентини ўзи бу сабабларға кўра ўз вазифаларини бажариши давом этишга олмаса, Ўзбекистон ССР янги Президентини сайлов уч ойлик мўддат ичида ўтказилиши керак. Бу даврда Президентини вазифалари вице-президенти зиммасига, бунинг имкони бўлмаган тақдирда Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раисини зиммасига юкланади»;

14. 119-модда чиқариб ташлансин.

15. 120-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«120-модда. Ўзбекистон ССР ҳукумати Ўзбекистон ССР Президентини, вице-президенти, Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарлари, Ўзбекистон

ССР вазирлари, Ўзбекистон ССР давлат қўмиталарининг раислари, ийрик концернларнинг ва биришмаларининг раҳбарларидан иборат бўлади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раисини лавозимига кўра Ўзбекистон ССР ҳукумати таркибига кирди.

Ўзбекистон ССР Президентининг тошхирига биноан Ўзбекистон ССР вице-президенти Вазирлар Маҳкамасига раҳбарлик қилади ва унинг ишнини уюштиради.

Ўзбекистон ССР ҳукуматининг ваколати ва вазифалари Ўзбекистон ССР ҳукумати тўғрисидаги низо билан белгиланади»;

16. 121-127-моддалар чиқариб ташлансин.

17. 131-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

18. 143-модда қуйидаги маъмунда бўлган учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Совет ва унинг ижроия қўмитаси ишнини ташкил этишини таъминлаш учун ягона аппарат тузилади. Аппаратнинг тузилиши ва штатлари Совет томонидан белгиланади»;

19. 144-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«144-модда. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари томонидан сайланган ижроия қўмиталари маҳаллий Советларнинг ижроия ва бошқарув органлари бўлади. Улар тегишли территорияда қонунларини, Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларини, тегишли Советлар, шунингдек юқори турдаги Советлар ҳамда уларнинг ижроия ва бошқарув органларининг қарорларини рўйға чиқарадилар.

Халқ депутатлари Совети ижроия қўмиталарининг раислари лавозимига кўра халқ депутатлари тегишли област, Тошкент шаҳар ва район Совети раисининг биринчи ўринбосарлари бўладилар.

Халқ депутатлари област Советлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия қўмиталигини раисини Ўзбекистон ССР Президентининг Совет раисини билан келишилган тавсиясига кўра тегишли Советининг сессиясида тайинланади.

Халқ депутатлари шаҳар (район ва област) бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларининг тегишли халқ депутатлари Советлари томонидан сайланган раислари ушбу территорияда ҳам ижроия, ҳам бошқарув ҳокимиятини бир ўзлари амалга оширадирлар.

Халқ депутатлари Совети ижроия қўмиталигини раисини лавозимига тайинлаш чоғида муқобил номзодлар ҳам кўрсатилиши мумкин.

Маҳаллий Советларнинг ижроия қўмиталари ҳам ўзлари сайланган Советга, ҳам юқори ижроия ва бошқарув органиға, шунингдек Ўзбекистон ССР Президентига бевосита ҳисоб берадилар»;

20. 152-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

21. 153-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукуматининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

22. 154-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

23. 159-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукумати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

24. 160-моддадаги «Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг» деган сўзлар «Ўзбекистон ССР ҳукуматининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

25. 21-боб қуйидаги тахрирда баён этилсин:

21-боб

ПРОКУРАТУРА

175-модда. Ўзбекистон ССР территориясида барча министриларнинг, давлат қўмиталари ва идоралари, қороналар, муассасалар ва ташкилотлар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия ва бошқарув органлари, колхозлар, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар, шунингдек граждандар томонидан қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилишини олий даражада нazorат қилиш Ўзбекистон ССР прокурори ҳамда унга бўйсунувчи прокурорлар томонидан амалга оширилади.

176-модда. Ўзбекистон ССР прокурори ва унинг ўринбосарлари Ўзбекистон ССР Президентининг СССР Бош прокурори билан келишилган тақдимиға кўра Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тайинланадилар, улар Олий Совет олдида маъсўдлар ва унга ҳисоб берадилар.

Қорақалпоғистон АССР прокурори республика прокурорининг Ўзбекистон ССР Президентини билан келишилган тақдимиға кўра Қорақалпоғистон АССР Олий Совети томонидан тайинланади.

Област, район ва шаҳар прокурорлари Ўзбекистон ССР прокурори томонидан тайинланадилар.

Ўзбекистон ССР прокурори, Қорақалпоғистон АССР прокурори, област, район ва шаҳар прокурорларининг ваколат мўддати — беш йил.

177-модда. Ўзбекистон ССР Прокуратурасининг органлари ўз ваколатларини амалга оширишда бошқа давлат ҳокимияти ва бошқарув органларидан, мансабдор шахслардан эркин бўлиб, фақат Ўзбекистон ССР Прокуратурига бўйсунадилар.

Ўзбекистон Совет Социалистик Ҳўжўратининг Президенти И. КАРИМОВ. Тошкент шаҳри, 1990 йил. 1 ноябрь.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

Ун иккинчи чакриққ Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси 1 ноябрь куни ўз ишнини давом эттирди. Мажлисини Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раиси М. И. Иброҳимов очди.

«Ўзбекистон ССЖда ижроия ва бошқарув ҳокимиятини тузилишини такомиллаштириш тўғрисида, Ўзбекистон ССЖ Конституцияси (Асосий Қонуни)га ҳамда Ўзбекистон ССЖ Жиноят кодексига қўшимча ва

ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қонун лойиҳаси тўғрисида қонунчилик, қонунчилик ва ҳўжўрат-тартибот масалалари кўмитасининг раиси Э. Ҳ. Халилов маъруза қилди.

Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари муҳокамасидан кейин жўмўратда ижроия ва бошқарув ҳокимияти тузилишини бириштиришга қарор қилинди. Шу мақсадда хўжўрат Вазирлар Кенгаши Ўзбекистон ССЖ Президентини ҳўзури-

да иш кўрадиган Вазирлар Маҳкамасига айлантирилди. Қонун депутатларининг қўшимчалари билан қабул қилинди. Халқ депутатлари сессия куни тартибнинг қуйидаги бандини — Ўзбекистон ССЖнинг Вице-Президенти тўғрисидаги масалани кўриб чиқдилар. Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов маъмур лавозимига Ш. Р. Мирсайдовни таъинлади. (Давом қилинч бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Ҳўмўратини Президентининг ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ш. Р. МИРСАЙДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ Тўғрисида

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Ўзбекистон ССЖ Президентини ҳўзуридаги Вазирлар Маҳкамасига айлантирилшини муносабати билан ва Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг 102-моддасининг 8-бандига биноан Ўртоқ Шукрулло Раҳматович Мирсайдовни Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раисини вазифасидан озод қилинч, Ўзбекистон ССЖ Вице-Президенти этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Ҳўмўратининг Президенти И. КАРИМОВ. Тошкент шаҳри, 1990 йил. 1 ноябрь.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССЖНИНГ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ Тўғрисидаги ФАРМОННИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши Ўзбекистон ССЖ Президентини ҳўзуридаги Вазирлар Маҳкамасига айлантирилганлиги муносабати билан ва Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни) 102-моддасининг 8-бандига биноан Ўзбекистон Совет Социалистик Ҳўмўратини Олий Кенгаши қарор қилади:

Ўзбекистон ССЖ Президентининг Ўртоқ Шукрулло Раҳматович Мирсайдовни Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раисини вазифасидан озод қилиб Ўзбекистон ССЖнинг Вице-Президенти этиб тайинлаш тўғрисидаги 1990 йил 1 ноябрдаги Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раиси М. ИБРОҲИМОВ. Тошкент шаҳри, 1990 йил. 1 ноябрь.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИ Ҳўмўратига Бўйсунувчи ВАЗИРЛИККА АЙЛАШТИРИШ Тўғрисида

«Ўзбекистон ССЖнинг давлат мустақиллиги тўғрисида»ги Декларацияға мувофиқ ҳамда Ҳўмўратининг мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодий-сиёсий вазиятни барқарорлаштириш, уюшган жўмўратчиликка қарши кураш йўллари ва усулларини такомиллаштириш ҳамда ҳўжўратлаштириш мақсадида Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши қарор қилади:

1. Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши шу йилнинг окрибига ССЖ Иттифоқи Ички ишлар вазирилик билан Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазириликни Ҳўмўратига бўйсунувчи вазириликка айлантириш тўғрисида битим тўсиш ва унинг идораларини қриминал ҳамда мушхаллашлар принципини асосда ишлоҳ қилин.

2. Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазириликни ҳўзурида Жамоат ҳафсизлиги бош бошқармаси тузилиб, унинг зиммасига умумий миллий манфаатларни таъминлаш ҳамда Ҳўмўратининг мустақиллиги ва бутунлигини муҳофаза этиш чораларини ишлаб чиқиш вазифалари юклатилсин.

3. Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши Ҳўмўратидан йитилган Совет Армиясига чакриш юзасидан белгиланган лимитлар доирасида Ўзбекистон ССЖ ҳудудида жойлашадиган ички қўшинларға аскар олишни таъминласин.

Ўзбекистон

1991 ЙИЛГИ ЖУМХУРИЯТ БЮДЖЕТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ПАРАМЕТРЛАРИ ҲАҚИДА

рус кишиси қариганда боқув-
чиси э қолгани учун ўз юртига
— қариндош-уруғлари олди-
кўчиб кетганини биламан, хо-
лос. Аммо бизнинг шаҳримиз
дан ҳеч ким кетаётгани йўқ.

Партия турмуши: бошланғич ташкилотдан хат

Кейинги пайтларда бўлса-бўлмаса партия ташкилотларини таъкид қилиш, жамиятда содир бўлаётган барча салбий воқеалар учун уларни айбдор қилиш оdat бўлиб қолмоқда. Хўш, аслида рўй бераётган ана шу нуқсонлар учун партия ташкилотлари ва коммунистлар айбланиши!

Тўғри, сўзгадан кейинги ўтган даврда кўпгина жойларда снесий бўлашувчанлик, саросималик, амалий ҳаракат бўлмаётгани сезиларли. Хали ҳам турмушдаги барча ҳоллар учун юқоридаги фармон ва йўл-йўриқлар, кўрсатмалар куттиш давом этапти. Лекин шу билан бирга мана шундай юқорига қараб кун кўришнинг вақти ўтиб бораётгани, янгиликлар ва қайта қуриш туфайли иш усули ва услублари тубдан ўзгариб, шу кун талабларига мос бўлиб бораётгани ҳам инкор этиб бўлмайди. Бошқача айтганда партия ташкилотининг обрў-этибори, жамоага таъсир кучи, иш салмоғи шу ташкилотда аъзо бўлган коммунистларнинг ўзига боғлиқ. Улар ҳамма соҳада ўзининг ҳақиқий коммунистлигини кўрсата, намуна бўлса, айтган гапнинг уйдасидан чиқса, қабул қилинган қарорнинг ижроси учун жон қуйди, одамларнинг манфаатини ҳамма нарсадан устун қўйса, халқ ҳам уларга эргашади, ҳаммаша ўрнак олишга ҳаракат қилади. Биз ўз ишмизни қайта қураётган эканмиз энг аввало ана шу жиҳатлардан партия ташкилоти фаолиятини белгилаётган тамал тош қилиб олдик. Шунинг учун ҳам ташкилот ҳозир жамоа ўртасида энг обрўли, кучли таъсир ўтказувчи ташкилотлардан бири бўлиб қолди.

Биз бунга осонлик билан эришганимиз йўқ. Қаттиқ ишлашга тўғри келди. Мен ўтган йили партия комитети котибалиги вазифасига сайлангандим. Умуман, партия комитети аъзоларига энг обрўли, ташаббускор, кишилар билан ишлаш олиш лаёқатига эга бўлган коммунистлар келишиди. Эндликда улар партия фаолиятга доир ҳар бир ишни жамоа бўлиб ҳал қилишмоқда. Биз ҳўжалиқдаги барча коммунистлар билан яқиндан танишим, уларнинг партия ташкилоти фаолиятини кучайтириш ҳақидаги фикрларини янада чуқурроқ билиб олиш мақсадида иш жойларига, уйлари-га бориб, яқна тартибда суҳбатлашдик. Шунда партия аъзоларининг кўпчилиги фақат бадал пули тўлашинигина ўз вазифаси деб билаётгани ва энг ташвишларини жойин — ҳатто уларда ҳам партия ишонсизлиги кайфияти вуқудда келганлиги сезилиб қолди.

Салкам қирқ йил колхозда ишлаган, ҳозир пенсияга чиққан Шарифа опа Ниёзова ана шундай суҳбатлардан бирини юратганда тўпаниб қолган дарагини айтди.

— Ўғлим, турмушдаги муаммоларимиз ишдаги муаммолар билан қўшилиб, ҳаммамизни ҳам қийнаб қўйяпти, — деди у. — Мисол учун бригадамизни олиб қара. Олдин 78 гектар ерда биюйден деҳқончилик қилардик. План ва мажбуриятлар ҳам мунтазам бажариладик. Ўтган йили ҳеч бир сабабсиз бизни бошқа бригадга қўшиб юбдиллар. Экин майдонини 150 гектардан ошиб кетдию, бироқ ҳосилдорлик 38 центнердан 32 центнерга тушиб қолди. Мен бу тўғрида партия йиғилишида таъкидладим. Аммо натижаси бўлмади. Шуниси ачинарлики, бригадани бошқа коммунистлар бу аҳволни кўриб-билиб турсалар ҳам ҳамма нарсига қўлай қарайдилар. Бундай қўлайлик, масъулиятсизлик қаердан пайдо бўлганлигига ҳайронман. Агар партия комитети бунинг олдини олмаса оқибати жуда ёмон бўлади.

Оқолтин районидagi Р. Мусомҳамедов номли богдорчилик ва узумлиқлик давлат хўжалиги коллективни ҳар қанчадан мўл ҳосил етиштириди. 1990 тонна ўрнига 1440 тонна мева узди олинди. Совхоз боғлари асосан ижарачиларга бўлиб берилди. Масалан, Абдусамад Аҳмедов 40 гектар ерни ижарачи олиб, режадаги 160 тонна ўрнига 220 тонна олма топишди. Унинг нияти — яна 20 тонна ҳосил сотиш.

Суратда: ижарачи Абдусамад Аҳмедов.

В. ТУРАЕВ туширган сурат.

бу хўжалик иши, деб уларни қайтаргани йўқ. Аксинча правлениега мурожаат қилиб ремонт ишларини яқини борица тезлаштириб беришни талаб этди ва бунга эришди ҳам. Чунки бу ишнинг замирида одамларга раҳматлик, уларнинг турмуш шароитини яхшилаш вазифаси ётарди. Партия ташкилоти аралашгандан сўнг 17 нафар пахтакорнинг соғлигини мустаҳкамлаш учун санаторий ва курортларга йўллама берилди. Колхоз правлениеси партия ташкилоти тавсияси билан иқтисодий қийналиб қолган кўпгина пахтакорлар ва чорвадорларга моддий ёрдам берди.

Партия комитети чорвачилик фермасини шу қасбга меҳр қўйган ёш чорвадор

Хўжалиқимиз иқтисоди йил сайин мустаҳкамлаб, колхозчиларнинг турмуш шароити тобора яхшиланиб борапти. Хўжалик аъзолари ҳозир тўрт жойда қад кўтарган обод посёлкаларда яшашмоқдалар. Бу ерда 18 та бир ва икки қаватли гиштнинг уйлар қурилиб, колхозчиларга сотилди. Партия комитети колхозчиларнинг соғлигини муҳофаза қилиш ва маданий дам олишни таъминлаш йўлида ҳам кўп ишлар қилляпти. Ҳозир посёлкада врачлик ҳамда фельдшер-акушерлик амбулаториялари ишлаб турибди. Жамоа хўжалиги аъзоларининг фарзандлари қишлоқдаги ҳунар-техника билим юрти, учта ўрта мактабда билим олмоқдалар. Маданият уйи, тўртта кутубхона, универмаг, аралаш ва хўжалик моллари магазинлари, сараторшхона, маиший хизмат уйи, шунингдек, эшик ва дераза ромлари ясаيدиган кооператив цехи меҳнатшарлар хизматида. Уларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва улардан олинаётган даромаднинг муттасил ошиб бораётгани натижасидандир. Хўжалик ҳар йили беш миллион сўмдан ортқ даромад олмоқда. Шундан салкам 3 миллион сўми колхозчиларга маош сифатида тарқатилляпти. Ҳар бир колхозчининг ўртача ойлик маоши 187 сўмданга тўғри келляпти.

Колхоз правлениеси ва партия комитетининг кўшма мажлисида 130 гектардан зиёд унумдор ерни колхозчиларга шахсий томомага сифатида бўлиб беришга қарор қилинган эди. Хонадонлар уларига берилган ана шу ерларда икки-уч марта ҳосил олдилар. Улар етиштирган сабабот маҳсулотлари хўжалиқдаги консерва заводида қайта ишланляпти. Таёёр маҳсулот эса ўзаро иқтисодий алоқа боғланган Сибирдаги вилоятларга юборилиб, аэвиата хўжалик учун зарур бўлган қурилиш материаллари ташиб келирилмоқда.

Мен хўжалик партия ташкилоти ва коммунистларнинг фаол иштирокида амалга оширилган ана шу вазифаларни бирма-бир далил тариқасида айтишмидан мақсад — партия ташкилоти ишбилармонлиги билан фаолият кўрсатган ва таъсир ўтказган жойда унинг обрўси ҳам сира пасаймайдиган бўлиб қолмасин. Биз шунга эришганимиз ҳам. Бунинг партия сафига қабул қилиниши сўраб берилаётган аризалар кўпайиб бораётганида ҳам кўриш мумкин. Партия ташкилоти эндиликда партияга қабул ишига янгица ёндошадиган бўлиб қолди. Биз партияга кириш истагини билдираётган кишилар ўз вазифасини қандай бажараятганлигини, жамоа ўртасидаги обрўсини, оиласида ва жамоачилик орасида ўзини қандай тутишини, ҳатто маҳалла юмушлари иштирокини ҳам ўрганиладим. Маълум деб топилганда кейингига уларнинг аризалари коммунистлар муҳомасига қўйилляпти.

Н. ОТАЖОНОВ, Янгирчи районидagi «Коммунизм» жамоа хўжалиги партия комитети котиби.

Суратларда: 1. Самарқанд вилояти Каттақўрғон паррандачилик бирлашмаси ҳўжа очирш цехи илгор ишчилари, сараловчи Иноят Хотамов билан бош оператор Олим Султонов. 2. Цех бригадари Шаҳодат Санақуллова.

Ф. АЛИЕВ туширган суратлар.

ХАТЛАРДА ҲАЁТ НАФАСИ

Айни кунларда деҳқончилик сановати бўлимига келаятган хат-хатларда дала даргалари, пахтакору чорвадорлар, полициячиларнинг меҳнату режалари, қуёвчи ва ташвишлари ҳақида сўз юрляпти.

Бу йилги мавсумда Ромитан районидagi Ибн Сино номли давлат хўжалиги пахтакорлари Ингим-теримда юксак суръатини таъминлашлар, — деб ёзди рўномамиз муштарыси Ш. Боқиев. Бунда С. Халимов, Р. Расулов, С. Тўшевлар, сингари механизаторларнинг хизмати каттадир. Пахтакорларнинг ибратли ишлари ҳақида Ш. Шарипов (Сурхондарё), Р. Чориев (Қашқадарё), А. Каюмов, Р. Қурбонов, Ш. Иномов ва Т. Тошпулатов (Наманган), О. Нуманов, Х. Хуррамов (Бухоро), Ю. Абдуллин, Х. Аъзамов (Сирдарё), М. Тешабоев (Фарғона), А. Асқабоев (Самарқанд), М. Ҳатамов (Андижон)лар ҳам мактуб йўллаган.

«Известия» давлат хўжалиги борборлари эл дастурхонига 521 тонна ширин-шанар мева қилиб, белгиланган режани уудалляди. Деҳқончиликда андижонлик И. Исомов, Қўзланган маррани аталляшда Х. Өтамов, А. Умаров, М. Асқаров, Н. Мамажонов бошқиб бригадалар аъзоларининг ҳам муносиб ушулларни бор.

Муштарыларимиздан Х. Тошпулатов (Жиззах), Х. Орпнов ва М. Тешабоевлар (Фарғона), А. Асқаров, Т. Умиров (Тошкент вилояти), боғдорларнинг, галлакорларнинг меҳнату ютуқлари тўғрисида ёзилган.

Хат ва хабарларда у ёки бу соҳадига баъзи бартафар этилиши керак бўлган камчиликлар, муаммолар ҳақида ҳам гап боради.

Бу йилги мавсумда қўлда терилган ҳар бир килограмм пахтага 25 тингидан ҳақ белгиланганлиги пахтакорларнинг раъратига-райрат қўшди. Бироқ Ғиждувон районидаги С. Айнини номли жамоа хўжалигинида 20 тингидан ҳақ тўланганлигини қандай изохлаш мумкин? — деб ёзди бухорлик А. Мадатов.

Бизнинг Жарқўрғон районидagi «Социализм» колхозида меҳнат ҳақи авазига 7 тингидан олдик, — дея шикоят қилди сурхондарёлик Р. Өтаберидаев.

Шу мавсумда Нарпай районида А. Биноев, Валиқчи районида Х. Солтеева ҳам мактуб йўллаганлар.

Шу йилнинг 10 июлида Гулистондаги сут-маҳсулотлари заводида аниқли воқеа юз берди. Канализация қурулганда қўлдонини алмаштириш жараёнида 3 киши йиғилиб қолган газдан заҳарланиб ҳалок бўлди, 3 киши эса заҳарланишнинг оғир шакли билан касалхонага ётқизилди. Ачинарлики шунданки, ҳалокатта ураганлар орасида техника хавфсизлигини таъминлашга масъул бўлган бош муҳандиснинг ўзи ҳам бор эди.

Мамлакатимиз халқ хўжалиги иқтисодиётидаги қийинчиликларга қарамай секинлик билан бўлса-да ривожланыпти. Жойларда янги-янги сановат корхоналари, халқ хўжалиги учун зарур бўлган объектлар ишта туширилламоқда. Халқимизнинг яхши яшаш ва ишлаш учун қулайликлар яратиш, ишлаб

ган ҳолда канализация қулулганда шахсий ҳўмия во-ситарлиси тушган эдилар. Хавфсизлик қондаларини менсимаслик кишиларни ана шундай оғир ҳалокатта дучор қилди.

Бундай ҳол Навоийи кон бойитиш комбинатида ҳам рўй берди. Ишчилар насосни ремонт қила туриб, унга

тегишли эҳтиёт қисми сиқиб газ ахлати ташланганда чўлга тушиб юборилди. Уни чуқурдан олиш учун эса эҳтиёт чораларини кўрмасдан бирин-кетин 6 киши паства тушди.

Оқибатда йиғилиб қолган газдан заҳарланиб 5 киши ҳалок бўлди, 1 киши оғир аҳволда касалхонага ётқизилди. Тўғриси, қулфатга ураган ишчилар ҳалокат ёқисида эканликларини ўзлари ҳам билишмаган. Бироқ бу — айбдорлар жавобгарлиқдан ҳоли бўлади, дегани эмас. Ҳўжир комбинатда рўй берган воқеа текширилиб, айбдорлар аниқланляпти.

Ҳар икки ҳолатда ҳам хавфсизликнинг олдин қондаларига амал қилинмаган. Бунинг устига мазкур ишларга жавобгар бўлган шахсларнинг ўзлари бепарволик билан заҳарли газ бўлган жойларга ҳўмия во-ситарлиси тушишган. Умуман, кейинги пайтда ишлаб чиқаришда ўзига тошхирилган вазифага эътиборсизлик билан қарайтганлар сонини кўпайиб кетаяпти. Кўпичинча раҳбар ҳам, ишчи ҳам хавфсизлик қондаларини пснсад қилмасдан уни учинчи даража иш деб ҳисобламоқда.

Айрим ҳолларда эса раҳбарлар ишлаб чиқариш самардорлигини қандай бўлмасин ошириш мақсадида хавфсизлик қондаларини умуман четлаб ўттиляпти. Бунинг нозоратчиларимиз олиб борган текширишлар ҳам кўрсатиб турибди. Шу йилнинг 9 ойи ичиди 63 минг марта қондалар четта чиқиб ҳўжир аниқланган. Биз 2250 та объектдаги ишларни тўхтатиб қўйишга ва бунинг авазига 20 дан зиёд авария ҳолатининг олдини олишга муваффақ бўлдик.

Ўтган даврда 1244 нафар мансабдор шахслар хавфсиз-

лик қондаларини бир неча мартаба кўпол равишда бузулганлиги учун жавобгарликка тортилди. Улардан 127 нафари хизмат вазифасидан бўшатилади. Ёки пастроқ лавозимларга ўтказилди. 566 нафар кишидан жарима ундириб олинди, 12 кишининг айблов материаллари тергов органларига топширилди.

Бепарволик, масъулиятсизлик ортидан келаятган ҳалокат ва бахтсиз ҳодисалар туфайли кишиларимиз ачинаб, яқудлик удубаларини бошдан кечирмоқдалар. Қўпичинча бунинг натижасида ота-оналар, оила ва фарзандлар ёлғиз қolib, маънавий жараҳат қилиб қолляпти. Ёнг оғир эса қайтариб бўлмас йўқотиш — инсон ҳалок бўлмоқда.

Биз бунинг тушуниб турибмиз. Шунинг учун ҳам халқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари билан ҳамкорликда хавфсизлик тадбирларини ишлаб чиқилиши. Техника хавфсизлиги яхши таъминланмаган жойларда эса авариялар олдини олишга ҳаракат қилиляпти.

Бироқ мамлакатта катта зарар келтирайтган авариялар сонини қамайтмайди. Ҳар йили бундай бахтсиз ҳодисаларда 9 минг киши жараҳат оляпти, 500 га яқин киши ҳалок бўлмоқда. Аиниқса, жумҳуриятимиз Қурилиш вазирилик, Монтаж ва махсус қурилиш ишлари вазирлиги бўлимида, геология-қидирув ташкилотларида, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетида, Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги ва темир йўл тармоқларида хавотирли вазиятлар кўпаймоқда.

Бундай вазиятлар юзата келишининг асосий сабабларидан бири баъзи корхоналарда техника хавфсизлиги ўқувининг хўжақўрсинига олиб борилиши, бу борадаги тарғибот-таъширот ишларининг етарли даражада эмаслигидандир. Бунинг устига техника хавфсизлиги ўқув базаларини мустаҳкамлаш, билимни кадрлар тайёрлаш учун шароитлар яратиш бериш масалалари ўз йўлига ташлаб қўйилган.

Назоратчиларимиз таҳлилларига қўра, кўпгина ҳолларда давлат қўрган эриш ҳисоботномаларда кўрсатилганда бир неча марта зиёд бўлиб чиқмоқда. Фалокат оқибатларини бартафар этиш учун эса минглаб кишилар жалб этиляпти, миллион сўмлаб халқ маблағлари саф қилинмоқда.

Тўғриси, айбдорларга 50—100 сўмдан жарима солиш билан аҳвол ўзгармаяпти. Эндликда уларга нисбатан жуда қаттиқ қонуний чоралар қўриш зарур бўлиб қолмоқда.

А. АХМАДБОВЕВ, Ўзбекистон ССЖ сановат ишларининг бехатар олиб борилишини назорат қилиш ва қончили назорати давлат комитети раиси.

Қардошлик ришталари

Дўстликдан улўроқ саодат йўқдир

Қайта қуриш шабадаси кундан-кунга қурилиш эсиб, мамлакатимиз ақли-фўқораси буюк маънавий уйғонтиш фаслини бошдан кечираётган бир пайтда умўғўзоронлик қилмоқдамиз. Шундай долғали даврда «қайта қуришчиликнинг» иқтисодий кўп жиҳатдан сўнгги кезларда таранг тортилан миллиятлараро муносабатларнинг иқбодий тарзда ҳал қилиниши боғлиқ эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Зеро, турғунлик тўғрисидаги таъсирда биз «халқлар дўстлиги» деб таърифлаб келган муқаддас бингога тош отувчиларнинг асл башаралари эндиликда яққол намоён бўлмоқда.

Аслида, ери тушак, елкакаеде яшаган, тили, дили ва дини бир бўлган, эсрлар сил-силасида қонлари қўшилиб кетган биргина Туркистон от-ли ўлкага 1924 йилдаёқ «улўғ-давлатчиликнинг» шафқатсиз ва беъва болтиси келиб тушган ва беш бўлакка ажратиб ташланган. Утмиш нотўғри тасвирининг фоживавий оқибати шу бўлидики, асри бу «халқлар дўстлиги» касри бир-икки оғир силкиниб олди. Аммо, у йилгидан йўқ. Йилгидан йилгидан, халқларимизнинг доимий иттиҳлиши — тинчлик, муроё ва биродарликкадир.

Оқил ниятли инсонларнинг бундан кейинги бурси эса ўзи муқаддас қасримизнинг янада дарз кетишига йўл қўймайди.

Шуқоронлар бўлсиники, эртанги кунга умид қўзи билан боқса бўлади. Қўнғилга хотир-жамалик уругини сепишга ундаётган бу сўрур шундаки, ҳозирда миллии муносабатларнинг мустаҳкамлаш, қардошлик ришталарини барқарорлаштириш учун шарт-шароит етилди. Хўссусан, уш ой бурун Олмаоатада Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозғистон раҳбарларининг учрашувлари бу борада муҳим аҳамият касб этди. Анжуманда қабул қилинган хайрли ҳаёмоқлик Битими келгусида қардошлар, элу-элатларимизнинг азалий руҳий қадардонлигини янада мустаҳкамлаш, тарихий бирлик ва биродарлигимизни тиклаш йўлида дастуриламал бўлишига шак-шубҳа йўқ, албатта. Тўғри, олдинлар ҳам бу тарздаги қўлий мақом битимлари, қолам-шумул ҳужжатлар қўлиб тасдиқланган ва ... қозғоларда қўлий кетаверганлигининг гувоҳи бўлганмиз.

Аммо, бу галги умиддорлигимизнинг таянчи ва илқини шундаки, эндиликда давлат ҳамда партиямиз раҳбарлари ҳам қатанали ваъдалардан

яна бир таскин шуки — илгарилари бундай «байрамлар» фақатгина пойтахт шаҳардагина ўтказиларди, эндиликда эса бундай саер-сайилар даштудалар бергига қараб ҳам оқди.

Туркий халқларининг улўғ-шоирини Нозим Ҳикмат «Заминини бир кунга бўлсада болаларга берайлик!» деганда бейкорлик ҳақ эканлиги ана шу байрам шодоналарида ўз исботини топади. Бир кун эмас, бир ҳафта мобайнида вилоятдаги барча мўътабар муассасалардан тортиб, манзилгоҳу-сайлгоҳларга болалар иштирокида бериб қўйилди. Уш сонияларда катталар иккинтойлар хизмати учун бел боғладилар. Ўрта Осиё ва Қозғистон жумҳуриятларида келган адиб ва шоирлар иштирокида китобхонлик конференциялари, мулоқот кечалари ташкил қилиниб, уларда ўқувчиларнинг эълари ҳам актив иштирок этилар. Бир сўз билан айтганда, бериб оқили, ширин забон орқили болалар қалбига шу йўғрида, дўстлик пойдеворига меҳр-муҳаббат «ғишларини» қўйилди.

Уз ҳўсусиятига қўра «бокиралик байрами» деб ном олган бу анжуманининг марказлардан бири қилиб Қашқадарё вилояти талғанлигини эса нур устига нур бўлди. Чунки, «бир чеккасиди ҳик ҳўки сурганда, иккинчи четиға баҳор таширф буиорадиган» катталикидаги худудга эга бўлган, журғофий кенглиги жиҳатидан бир неча хоржий давлатлар билан бас бойлашадиган бу жанубий вожада юз йигирмага яқин миллият ва элат ақилларининг фарзандлари яшашади. Танглайи меҳнат билан кўтарилиб қашқадарёликлар ҳаммеша ва ҳануз қардошлик ришталарини меҳр ардоғида авайлаб келмоқдалар.

Кўнғилга шурур берадиган

Дунёга бағринини очиб, аввало ён қўнғиндан бошлади. Биз ён ва жон қўнғилармиз. Қўнғилларнинг дўстлиги эса «қорс икки қўлдан чиқадиган мақолига қўра, ҳар икки томоннинг муштарак мақсадларидан келиб чиқди. Ҳамма гап ҳамжиҳатликда, бир-биримизнинг дил дарадиримизни англай олишимизда. Ўзгичмизни англашда, келуси авлодларимизга тўғри йўл қў-

• Тил ҳақидаги Қонуни амалда

Рўзноманинг саҳифаларида тил ҳақидаги Қонуни баёнлари ҳақида оқд турли мақолалар чоп этилган. Айрим муштарийлар ана шу мақолалар тусида ўз фикр-мулоҳазаларини ҳам ўр- тоқлашмоқдалар. Бугун Тошкент давлат дорилфунуни про- фессори, филология фанлари доктори Ғ. Саломовнинг айрим мақолалар тусидаги мулоҳазаларини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

Азим Ҳожиёв «Чумчуқ сўйса ҳам қасбоб сўйсин» мақола- сида («С. У.», 1990 йил 14 август) тилимиз ўзбек атамачили- гининг бугунги аянчили ҳақида гапирди. Муаллиф бир вақтлар тилдан бадарга қилинган кўна дугавий бисотнинг тиклангандан хавотир олмаётгани маълум бўлади.

Таназзул нима?

«...Ўзбек терминологиясини ривожлантиришда... биринчи наватда шу тилимиз ички им- кониятларига асосланилади», деган оқилона таъминоти ил- гари сурди Азим Ҳожиёв. Афсуски, мақоланинг мазму- ни билан танишган кишида олим тилимиз ички имконият- ларини нуқул... ташқаридан, бошқа «район»лардан қиди- рагани ошкор бўлиб қолади.

«Ўзбекчалаштириш», «ўзбек тилининг софлигини таъминла- ша» эришиш тусунчалари олимизнинг қаттиқ ранжити- ди. Ажаб, нима қилиш керак бўлмасе? Балки тилини яна баттар «мошчиқир» қилишни давом эттирармиз?..

— Худди шундай — дейди муаллиф.

Албатта, ҳозир ҳуррият, қан- дай ўйлаш, қайси йўлни инти- ра қилиш ҳар қилинган таъби. Аммо унинг Атамачили раиси Ғани Абдурахмоновга билдир- ган баъзи эътирозларини жу- дада асосли дейиш қийин.

Ғ. Абдурахмонов ўз мақо- ласида («С. У.», 1990 йил 18 февраль) ҳозирги вақтда фан- нинг барча тармоқларида ўз- беқ тилига русчадан ва жаҳон- нинг бошқа тилларидан кел- иб қирган илмий техникавий атамалар 70—80 фоизни, киём фанида ҳатто 90—95 фоизни ташкил этади деган далиллар келтирган эди.

Ишнинг йўриги шу бўлса, қандай қилиб атамаларнинг туси тусиш мумкин? Дарслик яра- тиш, ўзбек тилида дорс бе- риш қандай бўлади? Умуман, адабиёт нашри-чи!

Пешонани тангб, жиддий ўйлаб кўрайдиган муаммо.

Азим Ҳожиёвнинг эса: «Маълум фанларга оид терми- нологияда соф ўзбекча тер- минларга нисбатан байналми- лал терминларнинг қўллили та- бий ҳол, яъни жаҳон тар- қиқилиши ва тил тарқиқили- қи билан тил тарқиқилиши та- бий ҳол, бундан бун ҳақи- шундай бўлади, деб эади.

«Бунинг асосини бўлиши (а- ксинча ҳолатини юзага келти- риш) ҳақида ўйлаш нодонлик- дан бошқа нарса эмас.

Азим Ҳожиёвнинг даъвоси- дан маълум бўладики, тилин «ташқил этиш», ривожланти- риш, лисоний тадиқотирил, атамачилик соҳаларидаги ҳамма ишларимиз сарпа-саршиста экан. «У ки бу соҳада янги- ланиш лозим бўлган термин- лар у қадар (айрим «мутахас- сислар» ваҳима қилиб юрган даражада) кўп эмас» эмиш.

Торға тор, кенгга кенг дунё

Хуллас, мақола муаллифи, ички гапининг бирида, тил ва атамачилик соҳасида содир бўлган ўзига ҳо тусурунлики сал бўлса-да ўзгариш ҳақи- да ҳатто ўйлаб қўришни ҳам масъулиятсизлик, жамият ва тил тарқиқилиши қонунлари эа ҳаракат деб тусунади.

Бугунги кун нафаси эмас бу. Муаллифининг хулосаси шу- ки, омма, ёзувчилар, қалам- маюлариди.

*—урф-одат, расм-русм
**—ақмоқлик
***—мутақо, сира-сира, асло маюлариди.

Ракс тушаётган «квадрат»лар

Йитирма йил давомида Тош- кент дорилфунунида дом- лачилик қилиб келамани, то- либул илларга мутасил ўқ- дрибман: янги сўз онг-шуу- римиз, ҳаётимиз, маънави- ятимиз, тилимизга янги тусун- чалар билан бирга кириб ке- лади. Уйимизни электр нури бодрокдай ёритиб турар экан, бунинг ашамчиқроқ демаймиз- ку, электр деган сўзини ҳам оламиз-да.

Ҳеч қим қанимга лўқма ташламаганим, электр — аср маюм — лотинчада «қара- бо» дегани. Масалан араблар ҳозир ҳам бунинг «электр» эмас, «қарабо» деб қўйлади.

Квадрат нима? Бу томонлари тенг, бурчаклари тўқсон да- ража бўлган тўртбұрак. Бас, квадрат сўзини ҳам зарурат тусурайли қўлиб қилинган.

Ҳеч қим «бу қандай зару- рат» деб сўрамаган.

Лоқал ўзим ҳам ўйлаб кўр- мабман. Ахир мен ҳар бир то- шин тарих бўлган Самарқанд- нинг бебаҳо обидалари ҳаво- сидан нафас олган одам эдим- ку. Ҳар қандамда учрайдиган маскид, минора, мақбара, дейсизми, минора, гумбаз, қалъа, расадхоналарнинг пеш- тоқ ва деворларида бундай тўртбұракларнинг сон-санок- сиз шакллари иллий бўёқларда юксак дил билан санъаткорона нақшкор мақомларда чи- зиб қўйилган-ку!

Ракс тушаётган бу «квадрат»- ларни қўриш учун кўз, тусун- иб етиш учун ақл-фаросат ке- рак эди-да!..

Ҳолбуки, мен эллигичи йил- ларнинг ўрталарида, ёш илм толиби сифатида келарми бил- ан ухламай дунёдаги энг йи- рли таълимоти ўзлаштирдим. Марксини ўқиш, Ленинни муту- лаа қилиш, Сталинни ёдлаш, Троцкийни ланъатлаш билан банд эдим.

Билибманки, тўртлик сонга («рубъ») асосланган муқам- мал шайри шакл — рубойи- нинг ватани: Шарқ-ку. Умуман, илми рибзиёт, алгоритм, ал- жабрнинг тарихий ватани, фа- лажикет илмининг ёқут юлдузи бўлган бир ўлка олимлари наҳотки ўша «квадратни» би- лишмаган бўлсе? Билган, О, билганда қандок! Мураббаъ деганлар бунин.

Ҳа, мендан сабоқ олган минглаб шоғирлар ёки ҳам- касблардан биронтаси бу ху- сусда савол беришмаган. Ча- маси биз ўзимизнинг сўқма- ақидаларимизга қанчалик со-

ҳиннинг лугатлари ва чуқур илмий тадиқотирил билан бугун тилимизда баралла жа- ранглаётган юзлаб унутиб юбо- рилган, қувғин қилинган сўз- ларга ҳамда баъзи грамматик таркибларга қайта ҳаёт ба- гишлади. Ҳар бир дон сўз учун курашди!

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилган экан, бу кун- да ана шу ойдин соқевани ҳа- тий заруратга айлантиришда иштирок этган марҳум адиб- ларимиз Абдулла Қодирий, Элбек, Санжар Сиддик, оли- ларимиздан Абдурауф Фит- рат, Ғози Олим, Ашуралли Зо- хирий, Зокир Маъруфов, Хо- ди Зариф, Собиржон Иброхи- мов, Солиҳ Муталлибов, Евге- ний Поливанов, Александр Бо- ровков, Константин Юдахин, Виктор Решетов, Айюб Ғуло- мов, Фахри Камол, Улуғ Тур- сун, Фаттоҳ Абдуллаев, Саид- фозил Ақобиров, Порсо Шам- сиев, Ҳамдам Бердиев, Аб- дулла Хўжахоновлар қатори, толмас курашчи Олим Усмо-

новнинг хотираси олдида таъ- зим қиламиз.

Изланиш мавсуми

Жумҳуриятимизда тил ҳақи- да Қонун чиқиди-ю, тилимиз... бўзила бошлади, дегувчилар ҳам топилади.

«Муштумининг 17-сониди бо- силган «Сўз ҳам тарих» лўқма- сида матбуотимиз (айниқис, «Еш ленинчил»)даги айрим лугавий- фодоавий изланишлар «буз- гунчилик», «чапавчилик», «тилдаги инқилоб» деб баҳо- ланган.

Хилма-хиллик чалқашлик- га олиб келса ёмон, албатта. Бирок ҳозир изланишлар да- ври. Узоқ йиллик қатагонликдан сунг сўз эркинлигига эришган ва адабий жамоатчилик ўз қадриятларини биринчи мар- та қолс ўрганишга журъат эади. Маълум бўлдики, биз ўзоқ тарихимизни ҳам, ақин кемиш давр — 20—30-йиллар тарихини ҳам тусуқ-қуруқ бил- мас эканмиз. Хилма-хиллик, бир чеккис, фидиллик, во- қиқсизликдан, бошқа тарафдан эса, ўзини излашга, англашга, бўлган интилишдан пайдо бўлмоқда. Бундай ҳолларда жа- равларининг эидиятли тарзда кеишиш табиий. Шу маънода ёшлар жаридасининг дадил лугавий-услувий йўлини наз- қуладок кирак. Рост-да. Негэ эиди биз барида жарида-ю мажалла ва бўлак босма нашр- лар: китоб, рисола ҳамда театр, радио, кино ойнаи жа- ҳонимизнинг мутлақ бир хил қоллида, бир хил алфозда, сийқаси қиқиб кетган. зер- карли, туссиз, сийқаси услуб- да сўзлашни тилади қиқиш- миз керак? Наонки, нуқт мада- ниятга, соғлиқ ақлига ҳам зулм эмасми бу? Эндигина қутула бошладик эмасми бун- дай офатлардан!..

Салофлар ва халафлар

Тилимиз софлиги масаласи- ни биз мутлақо бирёқлама тусу- шини келдик. Араб-форс сўз- ларидан тилини халос қилиш деб талқин қилдик.

Аслида эса бу, тилини қан- дайир «қичитлардан» халос этиш эмас, балки ўзимизни ўз- лигимиздан маҳрум этишга ўринли эканини тусунадик.

Жумҳуриятимизда давлат тили тўғриси- даги Қонуни амалга оширишни яхшилаш, кишиларнинг тил маданиятини кўтарш, давлат тили ва бошқа тилларнинг қўлини- шига оид лисоний муаммоларни мунтазам ҳал қилиб бориш мақсадида жумҳурият ақолисининг кенг қатламларига таниб иш кўрайдиган оммавий ташкилот тусиш вақти келди.

Баъзи жумҳуриятларда шу жумҳурият- ларнинг давлат тиллари билан алоқадор кўнгилли жамиятлар ишлаб турибди. Ўзбе- кистон ССЖда бир қанча миллат ва элат- ларнинг тиллари билан боғлиқ бўлган мил- лий-маданый марказлар ташкил этилди.

Мавжуд тажрибалар асосида жумҳурия- тимизда ҳам «Ўзбек тили кўнгилли жамия- тини тасвир этиш мақсадага мувофиқдир. Тилшунос олимлар, муаллифлар, ёзувчи- лар, журналистлар, жамоат арбоблари, меҳнаткашлар, ёшлар вакилларидан ташкил этилган ташаббускор гуруҳ ҳозир ўзбек тили кўнгилли жамиятининг ҳаракат йўри- ги ва дастурийи қилаб чиқишга киришди.

1966 йилда чоп этилган «Тил ва таркима» номли китобида (114—115-бетлар) «Ойна» ма- жалласининг 1914 йил 35-со- ниди босилган «Ҳар миллат ўз тили ила фахр этар» мақо- ласидан иқтибос (цитата) кел- тирилган. Мақоланинг мазму- ни ва даъватига эътибор қи- линг:

«Замонамиздаги энг му- ҳим масалаларнинг бири-да тил масаласидур. Хушёр мил- латлар мунинг аҳамиятини бар- ча масалалардан ортиқ санай- дурлар. Чунонки, тилларини кундан-кун софландуруб, тил- лари ичига киргон бегона сўз- ларни ташқари отиб, ислоҳ қи- лурлар. Бир даражагача тил- ларидан хабардорлик қиле- дурлар... Мана шул сабабдан адабиёт ва миллиятлари кун- дан-кун тараққий қилиб бор- моқдадурлар Дарвоқе, қайси бир миллиятким, ўз тилини бегона лугатлардан озод са- ласа ва ўз миллиятини муҳофа- за қилса, дин ва онинини» қўл- дан бермайдур. Аммо биз туркистонликлар эса, ғафлат ва жаҳолатимизнинг қўблиги сабабли, бул муҳим масаладан ҳам беҳабаримиз. Ўз тилимиз- да туркча ё арабча сўзлар бор бўлгани суратда, яна ҳа- васки, ўрис ё фаранги сўзла- рини ўртага сўқиб истеъмол қилурмиз. Икки туркистонлик (турк) бир-бирига ила сўрош- ганда, ҳаваски, рус лугатлари- ни ўртага келтируб сўқмоғли- ги аини ҳамоқат» бўлса керак.

Бошқа хушёр ва тарбиялик миллатлар бу ишни ор ва кат- та аёб санайдурлар. Бошқа бирларини нари қўйлик, ушбу Туркистонимизда қайси бир ўрис, қайси бир армани ўз тилини қўиб, бир-бирига ила туркча сўйлайдур! Аммо биз- нинг сўзлашганимиз вақтида ҳеч бўлмаса бир жумладан бир қалима ўрис сўзи эшитилур... Мунинг ҳам айтмай қўймаймиз- ки, буларни ёмоқ ила мақсадиимиз ўрисча ўқумас- лик ёки ўрганмаслик эмас- дур. Ҳошо ва кулал!!!»

Ҳеч бир ақл ва хушлик киши ўрисча ўқуб сўйла- моқликнинг лузуми йўқдур деб айтолмас. Лекин ўз тилининг қўиб, ўз ҳамзабон ва ҳамди- нинг ила ўрисча, фаранча ва ғаири сўзлашсанг айбидур, бош- қа сўз ила гоғилқидур деб ай- та олурмиз. Агарда тил ва ада- биётимизнинг муҳофазат қил- май, анга ақнабий лугат ва сўзларни қўша берсак, бироз замонада тил ва миллиятимизни йўқотганда дийвонимиз ўз-ўзи ила албатта йўқолур. Бас, биз- га тилимизни ақнабий сўзлар- дан муҳофазат қилмоқлик энг биринчи муҳим вазифадур.

С. А.

Энди ушбу сатрлар муалли- фининг бу сўзларига диққат қилинг:

«С. А.» ўз тилини бегона лу- гатлардан озод санлаш гоғсини тарғиб қилганида динини «ўз л- да и бермаслигини» нўзда тутди. Чунонки, оғида умумий ақна- бий сўзларни ишлатишга қар- ший гапирса-да амалда у ҳа- да ҳар қандай ақнабий сўз- ларга қарши эмас (масалан, арабча сўзларни тилдан чи- қариш тўғрисида лом-имини де- майди), балки фақат русча сўз- ларининга «ислоҳ» қилишни, уларнинг ўринига эса арабча, туркча ва форсча сўзларни қўлашши талаб этади. Бошқа- ча айтганда, мақола муалли- фи ўзининг расмий туристни қарашини тилда чет сўзларни нотўғри ишлатишга қарши ну- рашкен тўғри ва принципал масала билан ниқоблаб тарғиб этади...

Бу даъволар ўз даврининг «қичти гуллари», ҳозир бизни чуқур инқирозга маҳкум эт- ган жабба «илгорчилик» («авангардизм») ақидалари- нинг маҳсули эди. Аттатг. Ўзимнинг думбул тахиллу тал- қинларимдан бугун ҳиқилолтан- ман.

Сабоби кўп жиҳатлардан: чорак аср илгарги мен «қолмидан кўра, чоракман бир аср муқаддам «хар миллат ўз тили ила фахр этиш» лозим- лигини ёқлаган ўша хушёр са- нафим «С. А.» анча узокки, ҳатто бугунги ақволиимизни ҳам тийрак кўз билан бақорат қи- ла олгани эндиликда маълум бўлиб қолди.

Ғайбулла Саломов.

Дастлабки қадам

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ. Янгичўғроғ районидида «Гул- шар» совхоз асосан узумчи- ликка иқтисослашган. Ишчи- лар ўтган уч ойда вино пунк- тий қуриб, фойдаланишга топ- ширилган эди. Ҳозир ушбу пунктда узум қайта ишланиб, тайёр маҳсулот истеъмолчи- ларга жўнатиляпти. Бугунга- ча 300 тонна шарбат, 400 тонна винобоп хом ашё тай- ёрланди.

— Бу бозор йўлидаги дастлабки қадамимиз, — дей- ди совхоз директори И. Қўр- бонбоев. — Келаси йили ян- ги днийлар ўрнатилади ва вино заводи ташкил этилади.

СУРАТДА: (задан) лабо- рант Ҳаким Мансуров ва те- хнолог Зокир Қодиоров узум шарбатини сифатини тек- ширимолда.

А. КОВТУН (ЎТАГ). олган сурат.

СПОРТ

ШАХМАТ:

КЕСКИН БАҲСЛАР

Шахмат бўйича жаҳон бирин- чилиги учун ўтказилётган фи- нал учрашувидида саккинчи ва тўққизинчи партиялар қизгин баҳслар остида ўти.

Агар саккинчи партияда аввалига Каспаров устун бўлиб турган бўлса, кейинчалик Кар- пов ташаббуси ўз қўлига ол- ди. Бирок ўйин охирида, яъни 84-юршига бориб, томонлар дурангга рози бўлишди.

Тўққизинчи партияда эса тож даъвогари А. Карпов оқ до- налар билан ўйнади. 32-юрши- га бориб вазият кескинлашди. Устунлик оқларда бўлса ҳам улар вақт тағиллига тусиш қолганда. Шу сабабли мар- чабий лидларлардан бирини бой берилди. Яна икки юршидан сунг томонлар дурангга имзо чекишди.

ФУТБОЛ:

ҚИРОЛ ЮБИЛЕЙИ

Махшур футболчи Пеле [Эд- сон Арантес ду Насименто]ни дунёда таннимайдиган одам бўлмаса керак. У кўп йиллар давомида футбол ишқибозла- рига қувонч бахш этди.

Чиройли ўйинлар кўрсатиш, ақоийи соллар уриш борасида унга тенг келадиган ўйинчи йўқ. Утган чорашба кунин футбол кириби Пеленинг 50 йил- лик собилигига бағишланган байрам тапталлари бўлиб ўти- ди. Бу тапталлар Италиянинг Милан шаҳрида ўтказилди. Минглаб томошабинлар футбол қирлигини олқиллашди. Тап- талдан сунг Бразилия терма ко- мандаси билан жаҳон терма командаси футболчилари учра- шиди. Қизгин спорт курашла- ри билан ўтган бу ўйинда Пе- ленинг ўзи ҳам иштирок этди. Унингнинг 49-минутига борганда руминиялик Ҳожи бразилия- ликлар дарвозасига иккинчи тўпни киритди. Бразилиялик Нету эса 60-минутда жавоб тўпни киритди. Ҳисобни эса жаҳон терма командасининг азоси, испаниялик Мичел 34- минутда очганди.

«ОКЕАН»НИ ЕКИ «НАВБАҲОР»

Иккинчи лига шарқий зонаси командалари яна икки турдан сунг чемпионат ўйинларини ақуллайдилар.

Фарғонанинг «Нефтчи» ко- мандаси биринчи лигага йўл- ланма олгани ҳақида хабар қилган эдик. Иккинчи йўлланма учун кураш Находкиннинг «Оке- ан» ва Наманганнинг «Навба- ҳор» командалари ўртасида бормоқда. Ҳозирча 57 очко йўллаган находкиликлар олдин- да боришмоқда. Наманганлик- лар эса 54 очко бор. Йўл- ланма тақдирини кейинги ўйин- лар ҳал қилди. Бунда наман- ганликлар ўз майдонларида Иркутскнинг «Звезда» ва Омск- нинг «Иртиш» командаласи би- лан учрашса, «Океан» Қўқон ва Фарғонада меҳмон бўлади.

Муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Дастлабки қадам

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ. Янгичўғроғ районидида «Гул- шар» совхоз асосан узумчи- ликка иқтисослашган. Ишчи- лар ўтган уч ойда вино пунк- тий қуриб, фойдаланишга топ- ширилган эди. Ҳозир ушбу пунктда узум қайта ишланиб, тайёр маҳсулот истеъмолчи- ларга жўнатиляпти. Бугунга- ча 300 тонна шарбат, 400 тонна винобоп хом ашё тай- ёрланди.

— Бу бозор йўлидаги дастлабки қадамимиз, — дей- ди совхоз директори И. Қўр- бонбоев. — Келаси йили ян- ги днийлар ўрнатилади ва вино заводи ташкил этилади.

СУРАТДА: (задан) лабо- рант Ҳаким Мансуров ва те- хнолог Зокир Қодиоров узум шарбатини сифатини тек- ширимолда.

А. КОВТУН (ЎТАГ). олган сурат.

СПОРТ

ШАХМАТ:

КЕСКИН БАҲСЛАР

Шахмат бўйича жаҳон бирин- чилиги учун ўтказилётган фи- нал учрашувидида саккинчи ва тўққизинчи партиялар қизгин баҳслар остида ўти.

Агар саккинчи партияда аввалига Каспаров устун бўлиб турган бўлса, кейинчалик Кар- пов ташаббуси ўз қўлига ол- ди. Бирок ўйин охирида, яъни 84-юршига бориб, томонлар дурангга рози бўлишди.

Тўққизинчи партияда эса тож даъвогари А. Карпов оқ до- налар билан ўйнади. 32-юрши- га бориб вазият кескинлашди. Устунлик оқларда бўлса ҳам улар вақт тағиллига тусиш қолганда. Шу сабабли мар- чабий лидларлардан бирини бой берилди. Яна икки юршидан сунг томонлар дурангга имзо чекишди.

ФУТБОЛ:

ҚИРОЛ ЮБИЛЕЙИ

Махшур футболчи Пеле [Эд- сон Арантес ду Насименто]ни дунёда таннимайдиган одам бўлмаса керак. У кўп йиллар давомида футбол ишқибозла- рига қувонч бахш этди.

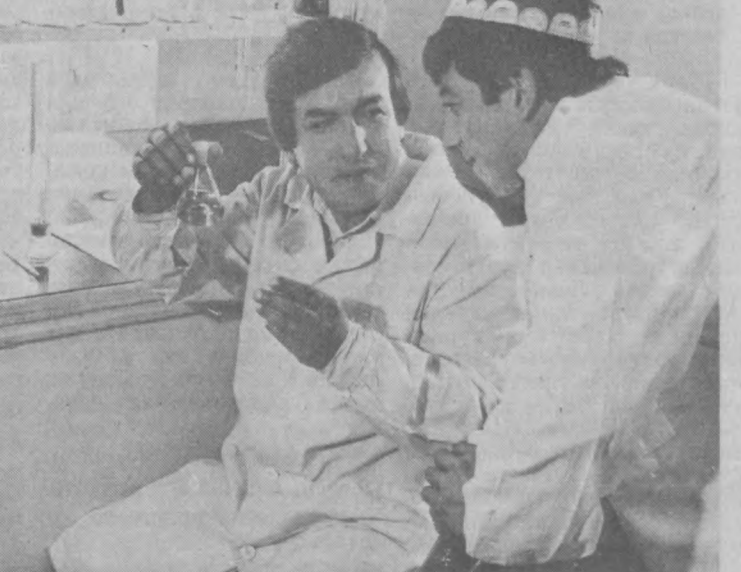
Чиройли ўйинлар кўрсатиш, ақоийи соллар уриш борасида унга тенг келадиган ўйинчи йўқ. Утган чорашба кунин футбол кириби Пеленинг 50 йил- лик собилигига бағишланган байрам тапталлари бўлиб ўти- ди. Бу тапталлар Италиянинг Милан шаҳрида ўтказилди. Минглаб томошабинлар футбол қирлигини олқиллашди. Тап- талдан сунг Бразилия терма ко- мандаси билан жаҳон терма командаси футболчилари учра- шиди. Қизгин спорт курашла- ри билан ўтган бу ўйинда Пе- ленинг ўзи ҳам иштирок этди. Унингнинг 49-минутига борганда руминиялик Ҳожи бразилия- ликлар дарвозасига иккинчи тўпни киритди. Бразилиялик Нету эса 60-минутда жавоб тўпни киритди. Ҳисобни эса жаҳон терма командасининг азоси, испаниялик Мичел 34- минутда очганди.

«ОКЕАН»НИ ЕКИ «НАВБАҲОР»

Иккинчи лига шарқий зонаси командалари яна икки турдан сунг чемпионат ўйинларини ақуллайдилар.

Фарғонанинг «Нефтчи» ко- мандаси биринчи лигага йўл- ланма олгани ҳақида хабар қилган эдик. Иккинчи йўлланма учун кураш Находкиннинг «Оке- ан» ва Наманганнинг «Навба- ҳор» командалари ўртасида бормоқда. Ҳозирча 57 очко йўллаган находкиликлар олдин- да боришмоқда. Наманганлик- лар эса 54 очко бор. Йўл- ланма тақдирини кейинги ўйин- лар ҳал қилди. Бунда наман- ганликлар ўз майдонларида Иркутскнинг «Звезда» ва Омск- нинг «Иртиш» командаласи би- лан учрашса, «Океан» Қўқон ва Фарғонада меҳмон бўлади.

Муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Дастлабки қадам

Реклама ва эълонлар

«ЎСАРФИЛЬМ» ОЛИЙ КИНОМАКТАБИ

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ!

«Ўсарфильм» олий киномактабининг кинорежиссура бўлими аспирант-талабаси Саид Ўсар Бек илмий ижодий изланишлар олиб бориб ва тажрибалар ўтназиб, жаҳонда биринчи бўлиб «ТҒИ» номли КИНОТЕРАПЕВТИК ўқув кинофильмининг суратга олапти.

«ТҒИ» номли шифолович ўқув кинофильмининг олий мақсади Сизларнинг ва бизларнинг мажруҳ руҳларимиз- га маъна бўлиб, таскин бериш ва даволашдир.

«ТҒИ» кинофильми Сизларни даволаш билан бирга яширин имкониятларингизни ҳам рўбга чиқаради. Дардларингиздан фориб бўлмоқ истасангиз, Сиз 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «ТҒИ» ўқув кинофильмининг томоша қилиб, сеансларини қабул қилсангиз кифоя.

Соғлом кишилар эса, саломатликларини мустаҳкамла- моқ учун 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «ТҒИ» ки- нотеерапевтик фильмининг кўришлари мумкин.

Доммо соғ-саломат бўлингизлар!

Саҳналаштирувчи кинорежиссёр, «Ўсарфильм» муалли- фи ва президенти — Саид Ўсар Бек.

Бизнинг ашигиниз Сизлар учун доммо очик: 700000, «Ўсарфильм», Тошкент, Ленинград кўчаси, 48-уй. Теле- фон: 32-01-29 (набатчилик туну кун).

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ НОЯБРЬ ОИИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ